

Ammatillisen toisen asteen tutkintojen parempi hyödyntäminen korkeakoulujen valintamenettelyissä

Millaisena näette toisen asteen ammatillisen koulutuksen todistusten hyödyntämisen nykytilan korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa? Mitä mielestänne pitäisi tehdä toisen asteen ammatillisten tutkintotodistusten käytön paremmaksi hyödyntämiseksi?

Nykyisin ammatillista tutkintotodistusta ei huomioida lainkaan korkeakouluvalinnoissa, mikä asettaa ammatillisen tutkinnon suorittaneet eriarvoiseen asemaan ylioppilastutkinnon suorittaneiden kanssa. Asia on ongelmallinen ammatillisen koulutuksen vetovoimalle, ja siitä voi tulla ongelma korkeakoulujen opiskelijarekrytoinnille.

Ammatillisen koulutuksen kolmiportainen arviointiasteikko on liian suppea, joten todistus ei anna riittävän tarkkaa kuvaa opiskelijan osaamisen tasosta. Tämä vaikeuttaa ammatillisen tutkintotodistuksen hyödyntämistä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa.

AMKE on esittänyt palaamista viisiportaiseen arviointiasteikkoon. Hakijoiden vertailtavuus helpottuisi, mikäli toisen asteen tutkintotodistusten arviointiasteikot olisivat keskenään nykyistä symmetrisemmät.

Korkeakoulujen opiskelijavalinnan tulee tunnistaa ammatillisen tutkinnon tuottama osaaminen. Ammatillisen perustutkinto on 180 osaamispisteen laajuinen ja siitä 135 osaamispistettä on ammatillisia tutkinnon osia. Ammatillinen koulutus antaa vahvan ammattitaidon, joka on hyvä pohja erityisesti ammatilliseen korkeakoulutukseen.

Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kriteerien ja menettelyjen on tunnistettava ammatillinen osaaminen teoreettisen osaamisen rinnalla. Valintakriteerit eivät saa kohdistua vain yhteisten tutkinnon osien tuottamaan osaamiseen.

Ammatillinen koulutus poikkeaa lukiokoulutuksesta, sillä se tähtää samanaikaisesti työelämään ja jatko-opintoihin. Ammatilliseen perustutkintoon kuuluvien yhteisten opintojen tavoitteena on työssä tarvittavien ja ammattitaitoon liittyvien perustaitojen, korkeakoulussa tarvittavan teoreettisen osaamisen ja laajemmin elinikäisen oppimisen valmiuksien vahvistaminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntijalausunto liittyen
kuulemiseen 9.3.2017
8.3.2017

Millä muilla keinoin edistätte/edistäisitte siirtymistä ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin. Miten tuette/tukisitte toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluihin siirtyneiden opinnoissa edistymistä?

Ammatillisen tutkinnon suorittaneella on selkeä kuva omasta alastaan, hyvät ammatilliset perusvalmiudet ja korkeakouluun hakiessa vahva motivaatio. Ongelmaksi voivat nousta puutteet korkeakouluopinnoissa vaadittavassa teoreettisessa osaamisessa.

Teoreettista osaamista voidaan vahvistaa ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluopintojen alussa henkilökohtaistamisen kautta. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät voivat tarjota korkeakouluihin tähtääville opiskelijoille mahdollisuutta opiskella enemmän tarvittavia yhteisiä aineita, kuten äidinkieltä, vieraita kieliä sekä matemaattis-luonnontieteellisiä aineita.

Useat koulutuksen järjestäjät ja ammattikorkeakoulut ovat sopineet yhteisistä polkuopinnoista, joilla edistetään siirtymistä korkeakouluopintoihin. Ne ovat kuitenkin paikallisia sopimukseen perustuvia ratkaisuja.

Polkuopintojen kehittäminen ja laajentaminen nykyisestä on opintojen nopeuttamiseksi järkevää.

Ammatillisen koulutuksen tulevassa vaikuttavuusrahoituksessa työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä on oltava sama painoarvo. Tämä on tärkeää koulutuksen tasa-arvon ja koulutusjärjestelmän toimivuuden kannalta.

Kaksois- tai kolmoistutkinnon suorittaneilla on hyvä ammatillinen ja yleissivistävä osaaminen, mikä tulisi huomioida korkeakoulujen valintamenettelyissä. Tällä hetkellä kaksoistutkinnon suorittamisesta ei ole hyötyä jatko-opintoihin haettaessa, koska vain toinen tutkinnoista huomioidaan.

Jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi on tärkeää kehittää vaihtoehtoisia, hakijoiden yksilöllisiä polkuja tukevia reittejä ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen. Tarvitaan sekä suoravalintaa ammatillisella tutkintotodistuksella, pääsykoevalintaa että avoimessa ammattikorkeakoulussa opiskeltavia polkuopintoja.

Millaisia reunaehtoja valintamenettelyihin tulee siitä, että opiskelijat tulevat korkeakouluihin erilaisten opintopolkujen kautta. Miten vertailtavuus tai opiskelijoiden yhdenvertaisuus valinnoissa voidaan varmistaa.

Koulutusjärjestelmän tehtävänä on tuottaa monipuolista ja erilaista osaamista työmarkkinoille. Tämä edellyttää, että korkeakoulut voivat rekrytoida opiskelijoita, joilla on erilaisia koulutustaustoja. Korkeakoulujen valintaperusteiden täytyy olla yhdenvertaiset kaikille jatko-opintokelpoisille hakijoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntijalausunto liittyen
kuulemiseen 9.3.2017
8.3.2017

AMKE ei pidä oikeudenmukaisena, että ammatillisen tutkinnon suorittaneiden valinta korkeakoulutukseen perustuisi ylimääräisen työhön eli ylioppilastutkinnon suorittamiseen, kun samalla lukion suorittaneiden tekemää työtä valintojen eteen oltaisiin helpottamassa. Tällainen vaatimus olisi ristiriidassa koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen kanssa.

Nykyinen valintaperusteiden ja pääsykoekäytänteiden korkeakoulukohtaisuus sekä valintaperusteiden alakohtaisuus ovat ongelmia. Korkeakoulujen tulee tehdä yhteistyötä, jotta valintakriteerit olisivat mahdollisimman selkeästi, pitkäjänteisesti ja samansuuntaisesti määritellyt. Avoin viestiminen vaatimuksista on välttämätöntä, jotta opiskelijoita voidaan opinto-ohjauksella tukea jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Ammattikorkeakouluihin hakevista lähes puolella on ammatillinen koulutus. Ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakoulun kautta työelämään valmistuvat ovat haluttuja työntekijöitä. Työn ja teknologisen kehityksen muuttuessa nopeasti, on korostetun tärkeää varmistaa tämän väylän toimivuus.

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi p. 040 766 7805

asiantuntija Satu Ågren, satu.agren@amke.fi p. 040 7723234

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEN jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.